

Biojätteen

kompostointi

Kompostointi on luonnollinen tapa palauttaa elollisen aineeseen sitoutuneet ravinteet uuden elämän kasvovoimaksi. Kompostoinnissa pieneliöt, kuten bakteerit, sienet ja lierit hoitavat hajottamisen hapellisissa olosuhteissa. Hajoamisen tuloksena syntyy hiilidioksidia, vesihöyryä, ravinnesuoloja ja humusta.

Kompostoituminen jakautuu kolmeen vaiheeseen: lämpenemisvaihe, kuumavaihe ja jäähtymisvaihe. Eri vaiheiden esiintyminen riippuu kompostoitavasta jätteestä ja kompostointitavasta.

Hyvin toimiva komposti lämpenee muutamassa päivässä 40-50 asteeseen ja samalla kompostimassa painuu kasaan. Bakteerit ja sädesienet valtaavat kompostin ja käyttävät hyödykseen kompostin ravintoaineita. Kuumavaihe kestää muutamia viikkoja.

Kompostinlämpötilan laskiessa erilaiset sienet alkavat hajottaa vaikeasti hajotettavia aineita kuten puuta.

Jäähtymisvaiheessa kompostissa voi havaita myös tunkiolieroja, kovakuoriaisia ja tuhatjalkaisia. Jäähtymisvaihe kestää jopa useita kuukausia ja vasta sen aikana kompostissa alkaa muodostua humusta.

Kompostorin valinta

Kompostoria valittaessa tulisi miettiä käyttötarkoitusta; onko kompostori kesä-käytössä vai ympärivuotisessa käytössä? Kompostoidaanko talousjätettä vai puutarhajätettä vai molempia? Tilavuudessa tulee ottaa huomioon, monenko henkilön biojätteitä kompostoidaan. Hyvältä kompostorilta voidaan edellyttää ainakin kestävyyttä, ilmavaa rakennetta, helpokäyttöisyyttä, jyrjäsuojausta, lämpöeristettä ja suotovesiallasta.

Talousjätekompostori

Talousjätteen kompostointi on sallittu vain suljetuissa, jyrjääristetyissä komposteissa. Kesäkäyttöön tarkoitettu kompostori voi olla eristämätön. Ympärivuotiseen käyttöön lämmöneristeen tulisi olla vähintään 5 cm.

Mitoitus talousjätteen kompostointiin:

Asukkaiden määrä	Komposti tilavuus (litr)
2-5	150-250
6-9	250-400
10-24	400-1000

Puutarhajätekompostori

Puutarhajätettä voi hyvin kompostoida talousjätekompostorissa. Haravointi- ja puutarhajätettä syntyy usein paljon, eikä kompostorin kapasiteetti riitä. Edullinen ratkaisu on käyttää kasaa, aumaa tai kehikkoa. Kompostorissa ja kehikossa jäte maatuu nopeammin ja pysyy siistimmin koossa. Kehikko on helppo rakentaa itse ja se on hyvä varustaa kannella tai peittävällä pressulla.

Kompostiin voi laittaa kaiken maatuvan kuten ruoantähteet, hedelmien ja vihannesten kuoret, kahvin ja teen porot, kananmunakuoret, kukkamullat ja kasvinjätteet, talouspaperi jne. Puutarhakompostiin laitetaan puunlehdet, naatit, ruohonleikkujätteet, silputut oksat ja kukkavarret, kuivatut rikkaruohot yms.

Seosaineet ovat välttämättömiä erityisesti talousjätteen kompostoinnissa, sitä tarvitaan parantamaan ilmavuutta, sitomaan kosteutta ja hajua sekä tuomaan hiiltä hajottajien energianlähteeksi. Biojäte peitetään samalla määrällä seosainetta. Myös tiivistyvien puutarhajätteiden, ruohonleikkujätteiden ja lehtien sekaan on hyvä laittaa karkeampaa ainesta.

Yleisimmin käytettyjä seosaineita ovat:

Oksahake: Silputut tai haketut risut ovat hyvää seosainetta. Se pitää kompostin hyvin ilmavana ja siitä muodostuu runsaasti humusta, joka tekee kompostista erittäin pitkävaikutteista maanparannusainetta.

Pihakarike: Haravointijätteet käyvät kompostin seosaineksi, kunhan niiden seassa on karkeata ainesta kuten neulasia, heinää, sammalta ym.

Kuorike: Kuivattu ja murskattu havupuun kuori on hyvä seosaine, joka pitää kompostin ilmavana ja sitoo hajua ja kosteutta.

Kutterinlastu: Kuivasta puusta höylätty lastu pitää kompostin kuohkeana, mutta hajoaa erittäin hitaasti. Lastuun onkin hyvä sekoittaa turvetta suhteessa 1:1.

Sahanpuru on yksinään liian hienojakoista. Sekoita se karkeamman seosaineen joukkoon.

Turve sitoo tehokkaasti kosteutta ja hajua. Yksinään turve on liian tiivistyvää, joten se kannattaa sekoittaa esim. oksasilpun tai kutterinlastun kanssa.

Kompostoinnissa huomioitavat asiat

Kompostissa pieneliöt toimivat parhaiten, jos niiden perustarpeista huolehditaan.

Ilmavuus: Pieneliöt tarvitsevat happea hengitykseensä. Hapensaannin varmistamiseksi kompostin tulee pysyä kuohkeana. Tämä varmistetaan käyttämällä seosainetta, ja sekoittamalla kompostia tarpeen mukaan. Viikoittain siihen voi pistellä reikiä taalikolla. Happi voi loppua myös kompostin kastuessa liian märäksi.

Lämpö: Toimivassa kompostissa lämpötila on 40-60 °C. Talousjätekompostori tarvitsee vähintään 5 cm:n vahvuisen lämpöeristeen.

Kosteus: Kompostimassa on sopivan kostea kun puristaessasi sitä nyrkissä siitä irtoaa muutama pisara vettä.

Ravinteet: Pieneliöt tarvitsevat hiiltä ja tyypeä elintoimintoihinsa. Tyypeä on runsaasti ruokajätteessä ja vihreissä kasvinosissa. Hiiltä on kuivissa kasvijätteissä, risuissa ja puulastuissa.

Puutarha- ja talousjätteet täydentävät toisiaan kompostissa, joten paras komposti saadaan sekoittamalla erilaisia jätteitä keskenään.

